

พืชคลุมดิน

ในสวนยางพารา มีอะไรบ้าง...มาดูกัน

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดที่นิยมปลูกในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นไม้ยืนต้นอายุหลายปี ทรงต้นสูง และทรงพุ่มกว้าง ปลูกระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 5-8 เมตร โดยส่วนมากพื้นที่ปลูกยางพารามักพบ **ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน** ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ อันเนื่องมาจากการขาดอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารพืช โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดเทสูง และเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่มีการปลูกพืชคลุมดิน หรือพืชแซม จึงทำให้หน้าดินแห้ง สูญเสียความชุ่มชื้น เป็นสาเหตุให้เกิดการสูญเสียหน้าดิน หรือถูกชะล้างได้ง่ายจากลม หรือ น้ำฝนที่ตกกระทบหน้าดิน รวมถึงน้ำไหลบ่าหน้าดินกรณีที่ฝนตกหนักอีกด้วย ดังนั้นเพื่อเป็นการ **ลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน** เกษตรกรจึงควร **ปลูกพืชคลุมดิน** ระหว่างแถวพร้อมการปลูกยางพารา ในกรณีที่ไม่มีพืชแซม

พืชคลุมดินในสวนยางพารา ส่วนมากจะนิยมปลูกพืชตระกูลถั่วอายุหลายปี ซึ่งคลุมดินได้ต่อเนื่องระยะยาว โดยเริ่มปลูกในช่วงต้นของฤดูฝน ระหว่างแถวของต้นยางพารา เพื่อให้สามารถเจริญเติบโตได้เร็วพอที่จะออกดอก ติดเมล็ด และสามารถงอกได้ใหม่ในช่วงฤดูกาลใหม่ หรือเมื่อดินมีความชื้น พืชคลุมดินที่นิยมปลูก มีดังนี้

1 คาโลโปโกเนียม หรือ ถั่วคาโลโป เป็นพืชตระกูลถั่วชนิดเถาเลื้อยคลุมดิน ใบมีขนาดปานกลาง ฝักมีขนาดเล็กลง มีสีน้ำตาลอ่อน เมล็ดเล็กแบนสีน้ำตาลอ่อน เจริญเติบโตคลุมพื้นที่ได้รวดเร็วมากจนแน่นที่บภายใน 3-4 เดือน คลุมดินได้หนา 30-60 เซนติเมตร ออกดอกหลังจากปลูกประมาณ 3-5 เดือน และเก็บเมล็ดได้เมื่อมีอายุ 6-7 เดือน

- ข้อดี**
- เจริญเติบโตเร็วมาก และปลูกได้ในดินทุกชนิด
 - สามารถคลุมดินรวดเร็วภายใน 3-4 เดือน
- ข้อจำกัด**
- อายุสั้น เริ่มยุบตัว ประมาณ 18-24 เดือน
 - ไม่ทนร่มเงา ไม่ชอบน้ำท่วมขัง

2 เพอราเรีย หรือ ถั่วคูดชู เป็นถั่วที่มีเถาเลื้อย ใบหนาและเถามีขนาดใหญ่ มีขนปกคลุมมาก มีดอกสีม่วง เมล็ดเล็กค่อนข้างกลม สีน้ำตาลแก่ เปลือกเมล็ดแข็ง งอกช้า คลุมดินได้หนาที่บภายใน 5-6 เดือน คลุมดินวัชพืชได้ดีเมื่ออายุ 2 ปีไปแล้ว

ข้อดี

- ควบคุมวัชพืชได้ดี
- อายุยืนประมาณ 3-4 ปี

ข้อจำกัด

- เมล็ดงอกช้า และเจริญเติบโตช้าในปีแรก
- ไม่ค่อยออกดอก ให้เมล็ดน้อย
- ไม่ทนร่มเงา

3 **ซีรูลีเยม หรือ นิวกาโลโป** เป็นพืชตระกูลถั่วเถาเลื้อยที่สามารถเพิ่มธาตุไนโตรเจนให้กับดินในปริมาณสูง ลำต้นแข็งแรง

มีใบรูปใบโพธิ่มีขน สีเขียวเข้ม ดอกสีม่วง ออกดอกประมาณปลายพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ฝักจะมีลักษณะแบนยาวมีสีน้ำตาลเข้มเมื่อแก่ มีเมล็ดกลมสีน้ำตาล เริ่มคลุมดินเมื่ออายุ 4-6 เดือนและมีศักยภาพการคลุมดินได้เต็มที่เมื่ออายุประมาณ 4 ปี

ข้อดี

- ทนร่มเงา ทนแล้งได้ดี
- อายุยืนยาว ประมาณ 10 ปี

ข้อจำกัด

- เมล็ดงอกช้า
- ควบคุมวัชพืชได้ช้า ในช่วงปีแรก

4 **เซนโตรซีมา หรือ ถั่วลาย** เป็นพืชคลุมดินชนิดเถาเลื้อย สามารถเลื้อยไปตาม

ผิวดินและชอบเลื้อยพันขึ้นต้นไม้ เถาเหนียว ใบเล็ก ดอกใหญ่สีม่วงอ่อน เมล็ดเล็กแบนสีน้ำตาลอมเขียว เป็นลายกระ ส่วนรากแทงลงดินได้ลึก และแผ่ขยายออกด้านข้าง เจริญเติบโตช้าแต่เมื่อเติบโตเต็มที่แล้วจะคลุมดินได้ แน่นทึบ จะออกดอกและเก็บเมล็ดได้เมื่ออายุ 7 เดือนขึ้นไป

ข้อดี

- ทนร่มเงา
- อายุยืนยาว ประมาณ 3-4 ปี

ข้อจำกัด

- เจริญเติบโตช้าในช่วงปีแรก
- ไม่ทนน้ำขัง

การปลูกพืชคลุมดินในสวนยางพารา ควรปลูกพืชคลุมดินพร้อมยางพารา หรือหลังปลูกยางพาราที่อายุไม่เกิน 2 ปี แต่ไม่ควร

ปลูกก่อนยางพารา เนื่องจากจะแย่งน้ำจากยางพาราขณะเจริญเติบโต โดยการปลูกพืชคลุมดินสามารถปลูกได้ 2 แบบ

- 1) **พืชชนิดเดียว** เช่น ปลูกซีรูลีเยมเป็นแถบบริเวณแถวยางพารา
- 2) **ผสมเมล็ดพืชคลุมดินชนิดต่างๆ** รวมกันตามอัตราส่วนที่กำหนดซึ่งเป็นวิธีที่นิยม เนื่องจากสามารถคลุมดินได้ตลอดอายุของยางอ่อน และพืชคลุมดินแต่ละชนิดจะมีการเจริญเติบโต ข้อดี และข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ **ชนิดและปริมาณของพืชคลุมดิน สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม**

➢ **การเตรียมเมล็ดพันธุ์** เนื่องจากเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดินมีเมล็ดหนา และน้ำซึมผ่านเข้าไปได้ยาก เมล็ดจึงมีความงอกต่ำ จึงต้องกระตุ้นเมล็ดสำหรับเมล็ดคาโลโปโกเนียม เพอราเรีย และเซนโตรซีมา นิยมนำไปแช่น้ำอุ่น ประมาณ 2 ชั่วโมง แล้วผึ่งเมล็ดให้แห้ง สำหรับเมล็ดซีรูลีเยมสามารถแช่น้ำอุ่น 12-24 ชั่วโมง แล้วห่อผ้าไว้ ก่อนนำไปปลูก แต่จะมีความงอกน้อยกว่าการแช่ในกรดกำมะถัน โดยการแช่เมล็ดซีรูลีเยมในกรดกำมะถันเข้มข้น 60 มิลลิลิตร แช่นาน 30 นาที แล้วล้างน้ำให้สะอาดและแช่น้ำต่อ 1-2 ชั่วโมง แล้วผึ่งให้แห้ง

➢ **สัดส่วนการผสมเมล็ดพันธุ์** ผสมเมล็ดพืชคลุมดิน อัตราส่วน คาโลโปโกเนียม : เซนโตรซีมา : เพอราเรีย อัตรา 5 : 4 : 1 หรือ 2 : 3 : 2 หรือ 2 : 2 : 1 หรือ 1 : 1 : 1 โดยน้ำหนัก **สามารถเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนได้ตามปริมาณเมล็ดพืชที่หาได้** ปลูกอัตรา 1-1.5 กิโลกรัมต่อไร่ โดยเมล็ดพันธุ์ควรมีความงอกไม่ต่ำกว่า 80% และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของพืชคลุมดินในระยะยาวควรปลูกซีรูลีเยมร่วมด้วย ในอัตรา 40-50 กรัมต่อไร่

➢ **การปลูก** ควรปลูกห่างจากต้นยาง 2.5-3 เมตร เพื่อให้พืชคลุมดินมีพื้นที่ในการเจริญเติบโต และลดการเลื้อยพันต้นยาง ปลูกเป็นแถว ระยะระหว่างแถว 1-2 เมตร ทำร่องลึก 2-3 นิ้ว นำเมล็ดพันธุ์คลุกโรโซเปียม และปุ๋ยหินฟอสเฟตน้ำหนักเท่าเมล็ดพันธุ์ แล้วโรยเมล็ดให้กระจายเสมอกัน แล้วจึงกลบดินลงไป

➢ **การดูแลรักษา** หลังปลูกควรกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอจนพืชคลุมดินขยายเต็มพื้นที่ แล้วใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟตอัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ 2-3 ครั้งต่อปี ในปีแรก โดยใส่ห่างกันอย่างน้อย 3 เดือน ส่วนในปีถัดไป ใส่ปีละ 1 ครั้ง

แหล่งเมล็ดพันธุ์ สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก ศูนย์เรียนรู้ยางพาราแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร ศูนย์วิจัยยาง และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร สถาบันวิจัยยาง หรือศูนย์วิจัยพืชไร่บางแห่ง เช่น ศูนย์วิจัยพืชไร่อุบลราชธานี กรมวิชาการเกษตร